

Citiți lecția din manual: *Marile alianțe politico-militare în lume.*

Studiu de caz: Imperiile coloniale

1. Definiții

Dominion = teritoriu care recunoaște suveranitatea Regatului Unit și se bucură de o largă autonomie.

Șipai = soldați indieni înrolați în armata britanică și instruiți conform standardelor europene.

1. Europa, stăpâna lumii

- 1815-1914 - națiunile Europei, convinse de superioritatea civilizației lor („*povara omului alb*”, de a lua lumea în grija sa), au ajuns să domine întreaga lume politic, economic, financiar și cultural;
- state precum Regatul Unit, Franța, Germania, Italia și Belgia și-au creat întinse imperii coloniale în Asia, Africa, America de Nord, America de Sud și Oceania;
- expansiunea colonială a fost determinată de următorii factori:
 - a. Afirmarea naționalismelor, nevoia statelor de materii prime și piețe de desfacere pentru economia europeană ⇒ coloniile au adoptat modul de viață european, limbile și religiile metropolelor;
 - b. Creșterea curiozității față de zonele neexplorate ale planetei: Africa, zona arctică și Antarctica;
 - c. Intensificarea activității misionare protestante și catolice.

2. Imperiile coloniale europene

I. Imperiul colonial britanic (34.000.000 km² și 400.000.000 locuitori): cel mai mare imperiu colonial, prezent în Europa (Helgoland; Gibraltar; Malta; Insulele Ionice; Cipru), Asia (Imperiul Indian; Sri Lanka; Myanmar; Malaysia; Singapore; Hong Kong; Brunei), Africa (Egipt; Sudan; Somalia; Africa de Vest Britanică; Africa de Est Britanică; Botswana; Zimbabwe; Zambia; Malawi; Lesotho; Eswatini; Africa de Sud; Mauritius; Insulele Seychelles), America de Nord (**dominionul** Canadei; Jamaica; Insulele Bermude; Insulele Antigua; Barbados; Honduras), America de Sud (Guyana) și Oceania (dominionul Australiei; dominionul Noii Zeelande; Teritoriile Britanice din Pacificul de Vest), bogat în resurse naturale. Dominația britanică a fost deseori combătută de populațiile cucerite, care au cerut drepturi și autonomie largită:

- a. Războaiele Opiului (China: 1839-1842; 1856-1860): cauzate de decizia Chinei de a interzice vânzarea opiumului (drog halucinogen) pe plan intern ⇒ victoria britanicilor și sfârșitul izolării Chinei;
- b. Răscoala **șipailor** (India: 10 mai 1857-1 noiembrie 1858): cauzată de creșterea obligațiilor în bani și muncă ale băștinașilor ⇒ 1858 - înfrângerea răscoalei și începutul modernizării Indiei;
- c. Războaiele Anglo-Bure (Africa de Sud: 1880-1881; 1899-1902): cauzate de încercările britanicilor de a stăpâni teritoriile burilor (descendenți ai coloniștilor olandezi), Republica Transvaal și Statul Liber Orange, bogate în aur și diamante ⇒ 1910 - colonia Africa de Sud a devenit dominion.

II. Imperiul colonial francez (10.000.000 km² și 60.000.000 locuitori): a fost format din teritorii din Asia (Vietnam; Laos; Cambodgia), Africa (Africa de Nord Franceză; Africa de Vest Franceză; Africa Ecuatorială Franceză; Africa de Est Franceză), America de Sud (Guadelupa; Martinica; Guiana Franceză) și Oceania (Noua Caledonie; Polinezia Franceză), bogat în resurse naturale.

III. Imperiul colonial german (3.500.000 km² și 80.000.000 locuitori): a fost centrat pe teritorii din Africa (Togo; Camerun; Africa de Est Germană; Africa de Sud-Vest Germană) și Oceania (Noua Guinee Germană; Samoa Germană), cu scopul de a crește prestigiul național.

IV. Imperiul colonial italian (2.600.000 km² și 45.000.000 locuitori): redus, cu teritorii în Europa (Insulele Dodecanez) și Africa (Libia; Eritrea; Somalia), sărac în resurse naturale.

V. Imperiul colonial belgian (2.400.000 km² și 20.000.000 locuitori): 1885-1908 - regele belgian Leopold al II-lea (1865-1909) a anexat Congo, a exploatat resursele naturale și a maltratat băștinașii ⇒ cca. 10 milioane victime, torturate, mutilate și/sau ucise de către forțele coloniale belgiene.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=ihD3__Nm8qA

<https://www.youtube.com/watch?v=Mnws0xna2To>

Fișă de lucru: Studiu de caz: Imperiile coloniale

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„În timp ce europenii s-au grăbit să își revendice continentul african, africanii subjugăți s-au răzvrătit împotriva opresorilor. Cu toate acestea, din cauza lipsei de coeziune a africanilor și datorită tehnologiei militare superioare a europenilor, aceștia din urmă au zdrobit cele mai multe dintre mișcările de opoziție.

(...) În Africa de Sud-Vest Germană (Namibia centrală de astăzi), populația Herero, care a fost deposedată de pământ și de animale, a organizat o revoltă între 1904 și 1907. Rebelii au fost împușcați de armata germană sau trimiși în lagăre de muncă forțată, având ca rezultat moartea a peste 75% din populația Herero (de la 80.000 de locuitori înainte de 1904, la 15.000 în anul 1911).”

(Emma Marriott, *Istoria lumii în pilule*)

1. Enumerați, pe baza textului, motivele eșecului revoltelor africanilor.
2. Numiți, pe baza textului, statul african modern care a făcut parte din imperiul colonial german.
3. Descrieți, pe baza textului, revolta populației Herero.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Marriott, Emma, *Istoria lumii în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
3. Geiss, Imanuel, *Istoria lumii. Din preistorie până astăzi*, Editura ALL Educațional, București, 2013.
4. Crofton, Ian, *50 de idei pe care trebuie să le cunoști: Istorie*, Editura Litera, București, 2020.

